

บทที่ 1

บทนำ

ความเป็นมาและความสำคัญของปัญหา

เทคโนโลยีสารสนเทศและการสื่อสาร (Information and Communication Technology: ICT) ได้เข้ามามีบทบาทที่สำคัญต่อการพัฒนาเศรษฐกิจและสังคมเนื่องจาก ICT เป็นปัจจัยสำคัญในการผลักดันการขยายตัวของเศรษฐกิจยุคใหม่รวมทั้งการใช้ประโยชน์จาก ICT อย่างสร้างสรรค์เป็นการเพิ่มโอกาสการเรียนรู้ให้คนไทยสามารถเข้าถึงข้อมูลข่าวสารและความรู้ได้อย่างกว้างขวาง และสามารถปรับตัวรู้เท่าทันการเปลี่ยนแปลงของสังคมในยุคโลกาภิวัตน์ และปัจจุบันเทคโนโลยีสารสนเทศและการสื่อสาร (ICT) ได้เข้ามามีบทบาทสำคัญ ต่อการพัฒนาประเทศโดยช่วยขับเคลื่อนให้ประเทศก้าวไปสู่เศรษฐกิจและสังคมแห่ง ภูมิปัญญาและการเรียนรู้ (Knowledge-based Economy/Society: KBE/KBS) (สำนักงานสถิติแห่งชาติ, 2553, หน้า 1) ดังนั้น การจัดการเทคโนโลยีสารสนเทศกลายเป็นเรื่องสำคัญในการบริหารจัดการสมัยใหม่ที่ทุกสาขาต้องมีการนำเอาเทคโนโลยีสารสนเทศเข้ามาใช้ในการแข่งขันทั้งในด้านธุรกิจการค้า การบริหารจัดการองค์กรทั้งภาครัฐและเอกชน การพัฒนาบุคลากร การศึกษา และสาธารณสุข เป็นต้น การบริหารจัดการเทคโนโลยีสารสนเทศจึงเป็นสิ่งที่ผู้บริหารระดับสูงหลีกเลี่ยงไม่ได้ตราบใดที่เรายังอยู่ในยุคของเทคโนโลยีสารสนเทศและใช้ชีวิตผูกติดกับระบบดิจิทัลแทบทุกวัน (ปรัชญนันท์ นิลสุข, 2551, หน้า 34)

พระราชบัญญัติการศึกษาแห่งชาติ พ.ศ. 2542 และที่ปรับปรุงแก้ไข พ.ศ. 2545 หมวด 9 มาตราที่ 63-69 ได้กล่าวถึง การนำเทคโนโลยีเข้ามาดำเนินการส่งเสริมสนับสนุนการจัดการศึกษา โดยบัญญัติสาระสำคัญไว้ว่าทุกภาคส่วนมีหน้าที่จัดการด้านเทคโนโลยีเพื่อการศึกษาโดยกำหนดขอบเขตครอบคลุมไปถึงการจัดการโครงสร้างพื้นฐาน การพัฒนาบุคลากร การวิจัย การจัดตั้งกองทุนและหน่วยงานกลางเพื่อวางนโยบายและบริหารงานเกี่ยวกับเทคโนโลยีการศึกษา ดังนั้นจึงมีการกำหนดกรอบนโยบายเทคโนโลยีสารสนเทศและการสื่อสาร (ฉบับที่ 2) พ.ศ. 2552-2556 ของประเทศไทย ไว้ 6 ยุทธศาสตร์ คือ ยุทธศาสตร์ที่ 1 การพัฒนากำลังคนด้าน ICT และบุคคลทั่วไปให้มีความสามารถในการสร้างสรรค์ผลิตและใช้สารสนเทศอย่างมีวิจารณญาณและรู้เท่าทัน ยุทธศาสตร์ที่ 2 การบริหารจัดการระบบ ICT ระดับชาติอย่างมี ธรรมชาติอย่างมี ธรรมชาติ ยุทธศาสตร์ที่ 3 การพัฒนาโครงสร้างพื้นฐานเทคโนโลยีสารสนเทศและการสื่อสาร ยุทธศาสตร์ที่ 4 การใช้เทคโนโลยีสารสนเทศและการสื่อสารเพื่อสนับสนุนการสร้างธรรมาภิบาลในการบริหารและ

การบริการของภาครัฐ ยุทธศาสตร์ที่ 5 ยกระดับขีดความสามารถในการแข่งขันของอุตสาหกรรม ICT เพื่อสร้างมูลค่าทางเศรษฐกิจและรายได้เข้าประเทศ และยุทธศาสตร์ที่ 6 การใช้ ICT เพื่อสนับสนุนการเพิ่มขีดความสามารถในการแข่งขันอย่างยั่งยืน (แผนแม่บทเทคโนโลยีสารสนเทศและการสื่อสาร (ฉบับที่ 2) ของประเทศไทย พ.ศ. 2552-2556) (สำนักงานปลัดกระทรวงศึกษาธิการ, 2552, หน้า 34)

และกระทรวงศึกษาธิการได้กำหนดยุทธศาสตร์เพื่อให้บรรลุซึ่งวัตถุประสงค์และเป้าหมายของการพัฒนาเทคโนโลยีสารสนเทศและการสื่อสารของประเทศไทย คือ แผนแม่บทเทคโนโลยีสารสนเทศและการสื่อสารเพื่อการศึกษา กระทรวงศึกษาธิการ พ.ศ. 2554- 2556 ไว้ 4 ยุทธศาสตร์ คือ ยุทธศาสตร์ที่ 1 สร้างกำลังคนให้มีศักยภาพในการใช้เทคโนโลยีสารสนเทศและการสื่อสาร ยุทธศาสตร์ที่ 2 สนับสนุนการเรียนการสอนด้วยการใช้เทคโนโลยีสารสนเทศและการสื่อสารเพื่อเพิ่มประสิทธิภาพการศึกษาของไทย ยุทธศาสตร์ที่ 3 พัฒนาโครงสร้างพื้นฐานด้านเทคโนโลยีสารสนเทศและการสื่อสาร เพื่อสนับสนุนด้านการศึกษาของประเทศไทย และยุทธศาสตร์ที่ 4 ใช้เทคโนโลยีสารสนเทศและการสื่อสารเพื่อสนับสนุนการบริหารจัดการและการบริการด้านการศึกษา (แผนแม่บทเทคโนโลยีสารสนเทศและการสื่อสารเพื่อการศึกษา กระทรวงศึกษาธิการ พ.ศ. 2554-2556) (คณะกรรมการการศึกษาขั้นพื้นฐาน, 2553, หน้า 65-68)

การจัดการศึกษาในปัจจุบันมีการเตรียมความพร้อมให้เยาวชนมีความรู้และทักษะด้านเทคโนโลยีสารสนเทศและการสื่อสารให้มากขึ้น ประเทศผู้นำทางเทคโนโลยีหลายประเทศให้ความสำคัญต่อการวางแผนการใช้เทคโนโลยีสารสนเทศในภาคการศึกษา เช่น เมืองอัลเบอร์ตา ประเทศแคนาดา มีแผนกลยุทธ์สำหรับโรงเรียน โดยเริ่มตั้งแต่มัธยมศึกษาชั้นต้นถึงเกรด 12 (Flanagan and Jacobsen, 2003, p. 124) ประเทศฮ่องกง มีแผนยุทธศาสตร์ 5 ปี โดยนำเทคโนโลยีสารสนเทศมาบูรณาการกับการเรียนการสอนในโรงเรียน (Yuen, Law and Wong, 2003, p.158) ประเทศมาเลเซีย มีโรงเรียน Smart school (โรงเรียน ICT) มากกว่า 90 แห่งในปัจจุบัน หลักสูตรการเรียนการสอนเน้นที่การนำเทคโนโลยีสารสนเทศและการสื่อสารมาบูรณาการกับการเรียนการสอนอย่างแท้จริง เพราะเทคโนโลยีสารสนเทศและการสื่อสารเป็นการศึกษาของโลกยุคใหม่ เป็นเครื่องมือที่ใช้เพิ่มประสิทธิภาพของการจัดการศึกษาและการเรียนรู้ ช่วยเปิดโลกกว้างให้แก่ผู้เรียนและเป็นแหล่งรวบรวมข้อมูลทรัพยากรทางปัญญาอย่างมากมาย

จากแนวคิด และหลักการที่กล่าวมา จะเห็นได้ว่าหน่วยงานที่เกี่ยวข้อง ซึ่งได้แก่ สำนักงานเขตพื้นที่การศึกษา สถานศึกษา ต้องตระหนักถึงการจ้ดระบบบริหารที่เป็นเชิงระบบ สอดรับกับการจัดการศึกษาที่ส่งผลถึงคุณภาพผู้เรียนให้มากที่สุด นอกจากนี้การจ้ดเตรียม

ความพร้อมในด้านเทคโนโลยีสารสนเทศและการสื่อสารในสถานศึกษา และการนำข้อมูลไปใช้ต้องเป็นหัวใจของการบริหารจัดการในสถานศึกษา ซึ่งสถานศึกษาต้องดำเนินการวางระบบบริหารจัดการ พัฒนาระบบเทคโนโลยีสารสนเทศและการสื่อสารเพื่อให้ผู้เรียนเกิดคุณภาพ ซึ่งมีกฎหมาย กฎกระทรวง และประกาศสำนักงานคณะกรรมการการศึกษาขั้นพื้นฐาน ที่เกี่ยวข้องที่ต้องดำเนินการ

สถานศึกษาต้องทบทวนการจัดระบบบริหารทรัพยากรที่มีอยู่ว่ามีความเหมาะสมกับองค์กร ภาระงาน ความจำเป็นของสถานศึกษา เชื้อต่อการดำเนินงาน โดยผ่านกระบวนการวิเคราะห์ วางแผน กำหนดเป้าหมายความสำเร็จอย่างชัดเจน บนพื้นฐานของการมีส่วนร่วมของทุกฝ่ายที่เกี่ยวข้อง ได้แก่ ผู้เรียน ครูผู้สอน คณะกรรมการสถานศึกษาขั้นพื้นฐาน ผู้บริหารโรงเรียน มีการกระจายอำนาจอย่างสมดุลและคุณภาพได้รับการพัฒนา จากการนำผล การวิเคราะห์วิจัยมาใช้ การจัดระบบสารสนเทศเน้นให้เกิดการบันทึก การเก็บและวิเคราะห์ข้อมูลอย่างเป็นระบบที่สมบูรณ์ มีความครอบคลุม และตรวจสอบได้ นำมาใช้ในการตัดสินใจได้ สถานศึกษาอาจจะพัฒนาให้ทันต่อสมัย ซึ่งสอดคล้องกับรูปแบบการปฏิบัติงานของสำนักงาน ก.พ. (2552) ที่ได้ระบุไว้ว่าการทำงานแบบ Knowledge Worker จากบทบาท ที่เปลี่ยนแปลงไปของภาครัฐในยุคปัจจุบันที่กำลังเข้าสู่สังคมแห่งความรู้ สังคมที่มีการเปลี่ยนแปลงอย่างรวดเร็ว ระบบราชการในบทบาทใหม่ ซึ่งส่วนใหญ่เป็นงานเกี่ยวกับเอกสารข้อมูล ก็จำเป็นต้องพัฒนาความรู้ความสามารถของข้าราชการให้สามารถทำงานอย่างมืออาชีพ และมีความเชี่ยวชาญในโลกยุคข้อมูลข่าวสาร สามารถนำข้อมูลข่าวสารมาใช้ให้เกิดประโยชน์สูงสุด

ดังนั้น การจัดระบบบริหารงานเทคโนโลยีสารสนเทศและการสื่อสารของสถานศึกษานับว่ามีความสำคัญและจำเป็นอย่างยิ่งในการดำเนินการพัฒนาคุณภาพการ จัดการศึกษาของสถานศึกษา เพื่อให้บรรลุเป้าหมายและเป็นไปตามมาตรฐานที่ต้องการ ตลอดจนครอบคลุมภารกิจด้านการบริหารจัดการได้อย่างมีคุณภาพ สถานศึกษาต้องมีระบบการบริหารและการจัดการศึกษาที่นำไปสู่คุณภาพของผู้เรียน รวมถึงระบบสารสนเทศที่มีประสิทธิภาพ เป็นระบบ ถูกต้อง สมบูรณ์ เป็นปัจจุบันและสามารถเรียกใช้ข้อมูลสารสนเทศได้ตลอดเวลา โดยผู้บริหารสถานศึกษาสามารถนำไปใช้ในการตัดสินใจดำเนินการต่าง ๆ ภายในสถานศึกษาได้อย่างมีประสิทธิภาพ ซึ่งสอดคล้องกับงานวิจัยของ ไรท์ (Wright, 2000, pp.23-33) ที่ระบุว่า การศึกษาในศตวรรษที่ 21 ควรพัฒนาคนให้รู้จักรับและสามารถนำข้อมูลสารสนเทศมาใช้ให้เกิดประโยชน์อย่างเหมาะสมและมีประสิทธิภาพ จะได้เป็นบุคคลที่สามารถสร้างปัญญาได้ สอดคล้องกับ ดอยล์ (Doyle, 1994, p.17) ที่ระบุว่าคุณลักษณะของผู้ที่มีความสามารถด้านสารสนเทศว่า เป็นบุคคลที่ตระหนักรู้ว่า ข้อมูล

สารสนเทศที่ถูกต้องเป็นพื้นฐานในการตัดสินใจได้อย่างชาญฉลาด สามารถระบุแหล่งข้อมูลสารสนเทศ ประเมิน รวบรวมข้อมูลสารสนเทศเพื่อประยุกต์ใช้และสามารถผสมผสาน หรือบูรณาการเข้ากับความรู้เดิมที่มีอยู่ก่อนได้ ดังนั้นการทำเทคโนโลยีสารสนเทศและการสื่อสารมาใช้ประโยชน์จึงเหมาะแก่การจัดการศึกษาในปัจจุบันที่เป็นการส่งเสริมและพัฒนาการเรียนการสอนที่สนับสนุนให้ผู้เรียนสามารถใช้เทคโนโลยีสารสนเทศและการสื่อสารเพื่อเพิ่มพูนความรู้และให้ผู้เรียนเป็นศูนย์กลางของการเรียนรู้เพื่อให้เกิดการแลกเปลี่ยนเรียนรู้อย่างต่อเนื่องตลอดเวลา

จากสภาพปัจจุบัน ปัญหาการดำเนินงานด้านเทคโนโลยีสารสนเทศและการสื่อสารในโรงเรียนทั่วไป ยังปรากฏปัญหาหลายด้าน เช่น สำนักงานคณะกรรมการการศึกษาขั้นพื้นฐาน (2550, หน้า 82) ได้ศึกษาสภาพการใช้เทคโนโลยีสารสนเทศและการสื่อสาร โครงการหนึ่งอำเภอหนึ่งโรงเรียนในฝัน ผลการศึกษาพบว่า 1) ด้านโครงสร้างพื้นฐาน พบว่า ระบบเครือข่ายคอมพิวเตอร์ที่ใช้ในโรงเรียนมีความเร็วต่ำ 2) ด้านการพัฒนาบุคลากร พบว่า การสนับสนุน การส่งเสริมให้ครูไปประชุม อบรม สัมมนา ด้าน ICT อยู่ในเกณฑ์น้อย ซึ่งสอดคล้องกับงานวิจัยของ นันทวัฒน์ สุบรรณรัตน์ (2550, หน้า 12) ได้ทำการศึกษาเกี่ยวกับสภาพและปัญหาการจัดการเทคโนโลยีสารสนเทศในโรงเรียนมัธยมศึกษา พบว่า งบประมาณไม่เพียงพอ และครูผู้สอนด้านเทคโนโลยีสารสนเทศมีไม่เพียงพอกับจำนวนผู้เรียน ซึ่งสอดคล้องกับงานวิจัยของ พิเศษฐ์ดุรงค์เวโรจน์ และคณะ (2543, หน้า 14-15) ได้ศึกษาสภาพปัญหาด้านเทคโนโลยีสารสนเทศเพื่อการศึกษา ดังนี้ 1) ปัญหาด้านโครงสร้างพื้นฐาน โอกาสและการเข้าถึงยังไม่เท่าเทียมกัน กิจกรรมด้านโทรคมนาคมและเทคโนโลยีสารสนเทศส่วนใหญ่เพื่ออำนวยความสะดวกในการติดต่อ การให้ข่าวสารข้อมูลมากกว่าการพัฒนาการเรียนรู้อของคน 2) ปัญหาด้านการพัฒนาเครือข่าย มีลักษณะต่างคนต่างทำ ทำให้เกิดความสิ้นเปลืองและใช้งานไม่คุ้มค่ากับการลงทุน 3) ปัญหาด้านหลักสูตรและสื่อเพื่อการศึกษา หลักสูตรการศึกษาให้ความสำคัญกับวิชาพื้นฐานด้านคอมพิวเตอร์และภาษาอังกฤษน้อย การผลิตและพัฒนาสื่อเพื่อการศึกษาที่มีคุณภาพยังมีน้อยและกระจายไม่กว้างขวาง 4) ปัญหาด้านบุคลากร ครูและบุคลากรทางการศึกษาที่มีความรู้และทักษะในด้านนี้มีน้อย รวมทั้งขาดแคลนครูผู้ดูแลงาน ICT และ 5) ปัญหาด้านการลงทุนของรัฐ ส่วนใหญ่เน้นการวางระบบเครือข่าย แต่ผลิตสื่อด้านซอฟต์แวร์น้อยมาก ซึ่งสอดคล้องกับ ปรัชญนันท์ นิลสุข (2551, หน้า 45) กล่าวถึงปัญหาการจัดการเทคโนโลยีสารสนเทศว่า ความเจริญก้าวหน้าทางด้านเทคโนโลยีสารสนเทศส่งผลต่อความเจริญก้าวหน้าโดยรวม แต่การขาดการจัดการเทคโนโลยีสารสนเทศสำหรับประเทศไทยจึงเป็นปัญหาใหญ่ต่อการพัฒนา ไม่ว่าจะเป็นความสามารถในการ

แข่งขันระดับประเทศ การบริหารราชการแบบใสสะอาด และการจัดการแบบ ธรรมภิบาล รวมถึง การจัดการเทคโนโลยีสารสนเทศอย่างเพียงพอและเหมาะสมกับคนในประเทศ

จากสภาพปัจจุบัน ปัญหาดังกล่าวข้างต้น ควรสร้างความตระหนักและเห็นความสำคัญ ของการจัดการเทคโนโลยีสารสนเทศและการสื่อสารให้มีประสิทธิผล โดยนำปัจจัยทรัพยากร ทางการบริหารมาเป็นองค์ประกอบหนึ่งในการพัฒนาการบริหารงานเทคโนโลยีสารสนเทศและ การสื่อสารในโรงเรียนประถมศึกษา เพื่อให้เกิดการปฏิบัติงานและการเรียนรู้ที่มีประสิทธิภาพมาก ยิ่งขึ้น ซึ่งเทคโนโลยีสารสนเทศและการสื่อสารจะเป็นทรัพยากรที่สำคัญสำหรับความสำเร็จตาม เป้าหมายที่ตั้งไว้ อย่างไรก็ตามการใช้เทคโนโลยีสารสนเทศและการสื่อสารอย่างเป็นระบบย่อมต้อง มีการบริหาร การวางแผนการใช้ การกำกับติดตาม และนำมาปรับปรุงแก้ไขให้มีการใช้งานอย่าง เหมาะสม ซึ่ง อรุณกุล ร่มกลาง (2547, หน้า 3) กล่าวว่า หากมีการบริหารจัดการการใช้เทคโนโลยี สารสนเทศมาช่วยในการจัดเก็บข้อมูลให้เป็นระเบียบ เรียกใช้ง่าย สะดวกรวดเร็ว จะทำให้การ บริหารงานมีประสิทธิภาพยิ่งขึ้น ดังนั้น โรงเรียนประถมศึกษาจึงต้องการรูปแบบการบริหารงาน เทคโนโลยีสารสนเทศและการสื่อสาร ที่แสดงถึงโครงสร้างความสัมพันธ์ระหว่างองค์ประกอบ ตามโครงสร้างการบริหารงานของโรงเรียน ด้วยเหตุผลที่ได้กล่าวมา ผู้วิจัยจึงมีแนวคิดที่จะพัฒนา รูปแบบการบริหารงานเทคโนโลยีสารสนเทศและการสื่อสารในโรงเรียนประถมศึกษา โดยอาศัย กระบวนการวิจัยประยุกต์ตามแนวคิด ทฤษฎี ให้สอดคล้องกับแนวทางการบริหารงานเทคโนโลยี สารสนเทศและการสื่อสารในโรงเรียนประถมศึกษา และได้รูปแบบการบริหารงานเทคโนโลยี สารสนเทศและการสื่อสารในโรงเรียนประถมศึกษาที่เหมาะสม เป็นประโยชน์ เพื่อเป็นเครื่องมือ สำหรับการบริหารโรงเรียนต่อไป

คำถามของการวิจัย

1. สภาพและแนวทางการบริหารงานเทคโนโลยีสารสนเทศและการสื่อสารในโรงเรียน ประถมศึกษาเป็นอย่างไร
2. รูปแบบการบริหารงานเทคโนโลยีสารสนเทศและการสื่อสารในโรงเรียนประถมศึกษา ควรมีลักษณะอย่างไร
3. รูปแบบการบริหารงานเทคโนโลยีสารสนเทศและการสื่อสารในโรงเรียนประถมศึกษา มีความเป็นไปได้ในการนำไปใช้เพียงใด

วัตถุประสงค์ของการวิจัย

วัตถุประสงค์หลัก

เพื่อพัฒนารูปแบบการบริหารงานเทคโนโลยีสารสนเทศและการสื่อสารในโรงเรียน
ประถมศึกษา

วัตถุประสงค์เฉพาะ

1. เพื่อศึกษาสภาพและแนวทางการบริหารงานเทคโนโลยีสารสนเทศและการสื่อสารใน
โรงเรียนประถมศึกษา
2. เพื่อสร้างรูปแบบการบริหารงานเทคโนโลยีสารสนเทศและการสื่อสารในโรงเรียน
ประถมศึกษา
3. เพื่อประเมินความเป็นไปได้ในการนำรูปแบบการบริหารงานเทคโนโลยีสารสนเทศและ
การสื่อสารในโรงเรียนประถมศึกษาไปใช้

ประโยชน์ที่ได้รับจากการวิจัย

1. ผลการวิจัยจะเป็นการขยายองค์ความรู้ในด้านทฤษฎีโดยเฉพาะด้านการบริหารงาน
เทคโนโลยีสารสนเทศและการสื่อสาร เพื่อเป็นประโยชน์ในการบริหารงานในโรงเรียน
2. จากผลการวิจัย ผู้บริหารหรือบุคคลที่เกี่ยวข้องในสถานศึกษาชั้นพื้นฐานจะเห็น
ปัญหาและแนวทางการบริหารงานเทคโนโลยีสารสนเทศและการสื่อสาร ที่ชัดเจนขึ้น และสามารถ
นำไปใช้ประโยชน์ในการบริหารโรงเรียนประถมศึกษาในครั้งต่อ ๆ ไป
3. ผู้บริหารหรือบุคคลที่เกี่ยวข้องสามารถนำความรู้ที่ได้รับจากการวิจัยนี้ไปสู่การ
ปฏิบัติงาน การพัฒนานโยบาย การกำหนดนโยบายและการนำนโยบายไปสู่การปฏิบัติได้อย่างมี
ประสิทธิภาพ รวมทั้งได้เห็นความสำคัญและความจำเป็นที่จะนำเทคโนโลยีสารสนเทศและ
การสื่อสารมาใช้ในการบริหารและสนับสนุนแผนงานหลักในโรงเรียนประถมศึกษา

ขอบเขตของการวิจัย

ขอบเขตของการวิจัยเรื่อง “รูปแบบการบริหารงานเทคโนโลยีสารสนเทศและการสื่อสาร
ในโรงเรียนประถมศึกษา” ประกอบด้วย

ขั้นตอนที่ 1 การศึกษาสภาพและแนวทางการบริหารงานเทคโนโลยีสารสนเทศ
และการสื่อสารในโรงเรียนประถมศึกษา

การศึกษาสภาพและแนวทางในการบริหารงานเทคโนโลยีสารสนเทศและการสื่อสารใน
โรงเรียนประถมศึกษา แบ่งออกเป็น 3 ชั้นย่อย ดังนี้

ขั้นที่ 1 การศึกษาเอกสารและงานวิจัยที่เกี่ยวข้องกับการบริหารงานเทคโนโลยีสารสนเทศและการสื่อสารในโรงเรียนประถมศึกษา

1.1 แหล่งข้อมูล

เอกสาร แนวคิด ทฤษฎี และงานวิจัยทั้งในและต่างประเทศที่เกี่ยวข้องกับแนวทางในการบริหารงานเทคโนโลยีสารสนเทศและการสื่อสาร รวมถึงผลการดำเนินงานด้านเทคโนโลยีสารสนเทศและการสื่อสารของโรงเรียนประถมศึกษา เพื่อนำมาวิเคราะห์เป็นกรอบแนวคิดเบื้องต้นในการวิจัยเพื่อนำไปสู่การพัฒนา รูปแบบการบริหารงานเทคโนโลยีสารสนเทศและการสื่อสารในโรงเรียนประถมศึกษา

1.2 ตัวแปรที่ศึกษา

สภาพและแนวทางในการบริหารงานเทคโนโลยีสารสนเทศและการสื่อสารในโรงเรียนประถมศึกษา

ขั้นที่ 2 การศึกษาสภาพการบริหารงานเทคโนโลยีสารสนเทศและการสื่อสารในโรงเรียนประถมศึกษา

2.1 แหล่งข้อมูล

แหล่งข้อมูล คือ โรงเรียนประถมศึกษาที่มีวิธีปฏิบัติที่ดี (Best Practice) ได้มาโดยการเลือกแบบเจาะจง (Purposive Selection) ตามเกณฑ์ที่กำหนด จำนวน 3 แห่ง

2.2 ตัวแปรที่ศึกษา

สภาพการบริหารงานเทคโนโลยีสารสนเทศและการสื่อสารในโรงเรียนประถมศึกษาที่มีวิธีปฏิบัติที่ดี

ขั้นที่ 3 การศึกษาแนวทางการบริหารงานเทคโนโลยีสารสนเทศและการสื่อสารในโรงเรียนประถมศึกษา

3.1 กลุ่มผู้ให้ข้อมูล

เป็นผู้ทรงคุณวุฒิที่มีความรู้ และประสบการณ์เกี่ยวข้องกับการบริหารงานเทคโนโลยีสารสนเทศและการสื่อสาร การได้มาซึ่งกลุ่มตัวอย่างใช้วิธีการเลือกแบบเจาะจง (Purposive Selection) ตามคุณสมบัติที่กำหนด จำนวน 5 คน

3.2 ตัวแปรที่ศึกษา

ความเห็นเกี่ยวกับแนวทางการบริหารงานเทคโนโลยีสารสนเทศและการสื่อสารในโรงเรียนประถมศึกษา

ขั้นตอนที่ 2 การสร้างรูปแบบการบริหารงานเทคโนโลยีสารสนเทศและการสื่อสาร ในโรงเรียนประถมศึกษา

การสร้างรูปแบบการบริหารงานเทคโนโลยีสารสนเทศและการสื่อสารในโรงเรียน
ประถมศึกษา แบ่งออกเป็น 2 ขั้นตอน ดังนี้

ขั้นที่ 1 การยกร่างรูปแบบการบริหารงานเทคโนโลยีสารสนเทศและการสื่อสาร ในโรงเรียนประถมศึกษา ดำเนินการ ดังนี้

1.1 ผู้วิจัยนำข้อมูลสภาพและแนวทางการบริหารงานเทคโนโลยีสารสนเทศและ
การสื่อสารในโรงเรียนประถมศึกษา ที่ได้จากการศึกษาในขั้นตอนที่ 1 มายกร่างรูปแบบการ
บริหารงานเทคโนโลยีสารสนเทศและการสื่อสารในโรงเรียนประถมศึกษา

1.2 ผู้วิจัยนำร่างรูปแบบการบริหารงานเทคโนโลยีสารสนเทศและการสื่อสารใน
โรงเรียนประถมศึกษาที่สร้างขึ้น เสนออาจารย์ที่ปรึกษาเพื่อพิจารณาความเหมาะสมและการใช้
ภาษา

1.3 ผู้วิจัยนำข้อเสนอแนะจากอาจารย์ที่ปรึกษาไปดำเนินการปรับปรุงแก้ไข
จัดทำเป็นร่างรูปแบบการบริหารงานเทคโนโลยีสารสนเทศและการสื่อสารในโรงเรียนประถมศึกษา

ขั้นที่ 2 การตรวจสอบร่างรูปแบบการบริหารงานเทคโนโลยีสารสนเทศและการ สื่อสารในโรงเรียนประถมศึกษา

2.1 กลุ่มผู้ให้ข้อมูล

เป็นทรงคุณวุฒิที่มีความรู้ และประสบการณ์เกี่ยวข้องกับการบริหารงาน
เทคโนโลยีสารสนเทศและการสื่อสาร การได้มาซึ่งกลุ่มตัวอย่างใช้วิธีการเลือกแบบเจาะจง
(Purposive Selection) ตามคุณสมบัติที่กำหนด จำนวน 9 คน

2.2 ตัวแปรที่ศึกษา

ความเหมาะสมของรูปแบบการบริหารงานเทคโนโลยีสารสนเทศและ
การสื่อสารในโรงเรียนประถมศึกษา

ขั้นตอนที่ 3 การประเมินความเป็นไปได้ในการนำรูปแบบการบริหารงาน เทคโนโลยีสารสนเทศและการสื่อสารในโรงเรียนประถมศึกษาไปใช้

การประเมินในขั้นตอนนี้เป็นการประเมินความเป็นไปได้ในการนำรูปแบบการบริหารงาน
เทคโนโลยีสารสนเทศและการสื่อสารในโรงเรียนประถมศึกษาไปใช้

1. กลุ่มผู้ให้ข้อมูล

กลุ่มผู้ให้ข้อมูลในการประเมิน รูปแบบการบริหารงานเทคโนโลยีสารสนเทศและการสื่อสารในโรงเรียนประถมศึกษา คือ ผู้บริหารสถานศึกษา ในจังหวัดพิจิตรและจังหวัดกำแพงเพชรได้มาโดยการเลือกแบบเจาะจง (Purposive Selection) จำนวน 60 คน

2. ตัวแปรที่ศึกษา

ตัวแปรที่ศึกษา ได้แก่ ความเป็นไปได้ของรูปแบบการบริหารงานเทคโนโลยีสารสนเทศและการสื่อสารในโรงเรียนประถมศึกษา

นิยามศัพท์เฉพาะ

1. เทคโนโลยีสารสนเทศและการสื่อสาร หมายถึง เป็นเครื่องมือที่ใช้วิธีการทางอิเล็กทรอนิกส์ในการจัดการข้อมูล ตั้งแต่ แสวงหา สร้าง วิเคราะห์ จัดเก็บ และเผยแพร่ ตลอดจนเชื่อมโยงเพื่อส่งและรับสารสนเทศในรูปแบบต่าง ๆ ทั้ง ตัวอักษร ภาพ เสียง ที่จัดทำให้อยู่ในรูปแบบที่มีความหมาย และสะดวกในการใช้งาน ซึ่งประกอบด้วยเทคโนโลยีหลัก 2 ด้าน คือ เทคโนโลยีคอมพิวเตอร์ และ เทคโนโลยีสื่อสารโทรคมนาคม

2. รูปแบบการบริหารงานเทคโนโลยีสารสนเทศและการสื่อสารในโรงเรียนประถมศึกษา หมายถึง ชุดองค์ประกอบที่แสดงความสัมพันธ์ของการบริหารที่มุ่งเน้นการพัฒนากระบวนการทำงานที่ตอบสนองต่อความต้องการให้บรรลุเป้าหมายของโรงเรียนประถมศึกษาโดยใช้เทคโนโลยีสารสนเทศและการสื่อสาร ประกอบด้วย 1) คณะกรรมการบริหารงานเทคโนโลยีสารสนเทศและการสื่อสารในโรงเรียนประถมศึกษา 2) ขอบข่ายงานเทคโนโลยีสารสนเทศและการสื่อสารในโรงเรียนประถมศึกษา 3) กระบวนการบริหารงานเทคโนโลยีสารสนเทศและการสื่อสารในโรงเรียนประถมศึกษา

3. แนวทางการบริหารงานเทคโนโลยีสารสนเทศและการสื่อสารในโรงเรียนประถมศึกษา หมายถึง วิธีการดำเนินการบริหารงานเทคโนโลยีสารสนเทศและการสื่อสารในโรงเรียนประถมศึกษาประกอบด้วย 3 องค์ประกอบ ดังนี้

3.1 คณะกรรมการบริหารงานเทคโนโลยีสารสนเทศและการสื่อสารในโรงเรียนประถมศึกษา หมายถึง สมาชิกที่ทำหน้าที่บริหารงานเทคโนโลยีสารสนเทศและการสื่อสารในโรงเรียนประถมศึกษา ซึ่งประกอบด้วยคณะกรรมการ จำนวน 2 คณะ ได้แก่ 1) คณะกรรมการอำนวยการ 2) คณะกรรมการดำเนินงาน

3.2 ขอบข่ายงานเทคโนโลยีสารสนเทศและการสื่อสารในโรงเรียน
ประถมศึกษา หมายถึง การจัดโครงสร้างขอบข่ายงานเทคโนโลยีสารสนเทศและการสื่อสารใน
 โรงเรียนประถมศึกษาประกอบด้วย 1) กลุ่มงานบริการ 2) กลุ่มงานข้อมูลสารสนเทศเพื่อการบริหาร
 และ 3) กลุ่มงานพัฒนาเทคโนโลยีสารสนเทศและการสื่อสาร

3.3 กระบวนการบริหารงานเทคโนโลยีสารสนเทศและการสื่อสารในโรงเรียน
ประถมศึกษา หมายถึง วิธีการดำเนินการบริหารงานเทคโนโลยีสารสนเทศและการสื่อสารใน
 โรงเรียนประถมศึกษา ประกอบด้วย 4 ขั้นตอน คือ ขั้นตอนที่ 1 การวางแผน ขั้นตอนที่ 2 การปฏิบัติ
 ตามแผน ขั้นตอนที่ 3 การตรวจสอบ/ประเมินผล ขั้นตอนที่ 4 การปรับปรุง

4. **สภาพการบริหารงานเทคโนโลยีสารสนเทศและการสื่อสาร** หมายถึง
 วิธีดำเนินการหรือวิธีปฏิบัติของโรงเรียนประถมศึกษาด้านการบริหารงานเทคโนโลยีสารสนเทศและ
 การสื่อสาร รวมถึงปัญหาและวิธีการแก้ไขปัญหาในการดำเนินงานของโรงเรียนประถมศึกษา
 ที่ดำเนินอยู่ในปัจจุบัน

5. **ความเหมาะสมของรูปแบบ** หมายถึง ความคิดเห็นของผู้ทรงคุณวุฒิเกี่ยวกับความ
 ถูกต้องของแนวคิด ทฤษฎี รวมทั้งความสอดคล้องกับบริบทของการบริหารงานเทคโนโลยี
 สารสนเทศและการสื่อสารในโรงเรียนประถมศึกษาที่พัฒนาขึ้น

6. **การประเมินความเป็นไปได้ในการนำรูปแบบการบริหารงานเทคโนโลยี
 สารสนเทศและการสื่อสารในโรงเรียนประถมศึกษาไปใช้** หมายถึง การประเมินคุณค่าของ
 รูปแบบการบริหารงานเทคโนโลยีสารสนเทศและการสื่อสารในโรงเรียนประถมศึกษา โดยพิจารณา
 ด้านความเป็นไปได้ในการนำรูปแบบไปใช้

7. **ความเป็นไปได้ของรูปแบบ** หมายถึง ความคิดเห็นของผู้บริหารสถานศึกษา ที่มีต่อ
 การนำรูปแบบการบริหารงานเทคโนโลยีสารสนเทศและการสื่อสารในโรงเรียนประถมศึกษา
 มีความสอดคล้องกับสภาพความเป็นจริง เหมาะสมกับบริบท ยอมรับได้และนำไปปฏิบัติได้

8. **ผู้บริหารสถานศึกษา** หมายถึง ผู้อำนวยการโรงเรียนหรือผู้รักษาราชการแทน
 ผู้อำนวยการโรงเรียนในโรงเรียนประถมศึกษา สังกัดสำนักงานคณะกรรมการการศึกษาขั้นพื้นฐาน
 กระทรวงศึกษาธิการ

9. **ครู** หมายถึง ผู้ที่ปฏิบัติหน้าที่เกี่ยวกับงานเทคโนโลยีสารสนเทศและการสื่อสารใน
 โรงเรียนประถมศึกษา สังกัดสำนักงานคณะกรรมการการศึกษาขั้นพื้นฐาน กระทรวงศึกษาธิการ

10. **โรงเรียนประถมศึกษา** หมายถึง โรงเรียนที่จัดการศึกษาระดับประถมศึกษา สังกัด
 สำนักงานคณะกรรมการการศึกษาขั้นพื้นฐาน กระทรวงศึกษาธิการ